

RZAĆ (23) *vb impf*

Wymowa: r-zac.

rzać (22), **rzzać** (1), [**rdzać**, **rżać**]; rzzać *BartBydg*.

W *praes*: rzę, rze, rzą (11) *RejFig*, *RejZwierz*, *BibRadz*, *Mącz* (2), *StryjWjaz* (2), *StryjKron* (3), *JanNkar*, rzám, rzzá, rzają(c) (6) *BierEz*, *BartBydg*, *Calep* (3), *RybGęśli*.

inf rzać (2). ◇ *praes* 1 sg rz(a)m (2), rzę (1). ◇ 3 sg rze (4), rzzá (1). ◇ 3 pl rzą (6), rzają (2). ◇ *praet* [1 sg m rzález.] ◇ 3 sg m rzález (1). ◇ 3 pl m an rżález (1) [cum N pl: konie]. ◇ *con* 3 pl m an by rżález (2) [cum N pl: konie]. ◇ *part praes act* rzając (1).

Sł stp: rzać, rdzać; rżec, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVII(XVIII) w.*

Wydawać głos właściwy swemu gatunkowi; *hinnire BartBydg*, *PolAnt*, *Mącz*, *Calag*, *Calep*, *Cn*; *fremere Mącz*, *Calep*; *adhinnire*, *perfremere Calep* (23) :

a. O koniu: rżec (22) : *Hinnit*, *equus*, *rza BartBydg* 257; gdy chłop iedzie w drogę/ Zrzebież za nim rze goniać/ Kobyłkę niebogę *RejFig Dd4*; *BibRadz Eccli* 33/6; *Mącz* 107b; *Calag* 570b; *Calep* 482b [2 r.] 779b; [Iáko źrzebiec pod káżdym ieznym rdza [*hinnit Vulg Eccli* 33/6]: ták y przyiaćiel násmiewcá *KsięgiEklez* K6v; ktory [koń] potym we trzy látá przyšzedł do niego/ ftádo wielkie zlobą przygnał/ á w drzwi ábo u wrot łtoiąc w nocy rżález kopáiąc nogą *PaprHerby* 141; *Volck Yyy2v*].

W *połączeniu szeregowym* (1): Woźniki z naglą fię porwawszy Dobrze z fkor nie wyłkoczą/ bieżą/ pląfzą/ rżález *RybGęśli Cv*.

Fraza: »konie rżález (koń rze); rzać jako koń« = *hinnire Mącz* [*szyk zmienny*] (12;1); *BierEz* G2v; iż to muzyká nawełfłża moiá/ Kiedy Konie pięknie rżález/ á gdy łkrzypi zbroiá. *RejZwierz* 36, 36; *Mącz* 156b; *StryjWjaz* B3v, C3v; *PaprPan* N4v; Rżález konie/ łwiłzczález łtrżález/ grzmot y chrzęłt páncerczow *StryjKron* 240, 622, 642; *BielSjem* 32; *JanNkar* F2v; *JanNkarGórn* Hv; [Sam człowiek/ łwym ięzykiem/ włfytkich gdy chce może náłładowác [...]. Krżákác iáko łwiniá/ rżález iáko koń/ ryczeć iáko iny dobytek *ErazmJęzyk* 4; Ktory koń nie rze áłbo żadnego głófu nie dáie/ iefł znak pewny głuchości. *Cresc* 1571 526 (*Linde*)].

b. [O wielblądzie: rżec: Iż pies łfczeka/ Gęł kryra/ Wielbląd rze: to ludźie od nich przyymią *ErazmJęzyk* Hhv (*Linde*).]

c. O lwie: ryczeć (1) :

Szereg: »rzać albo ryczeć« (1): *Fremet ore cruento* [*Vergilius, Eneida* IX 339: *leo*], *Trzęłie*/ Rze áłbo ryczy krwáwą gębą páłzczeką. *Mącz* 270d.

Formacje współrdzenne: *zarzać*; *poryzać*; *przyrzywać*.

Cf **RZANIE**, [**RZŻENIE**], [**RZĄCY**]